

GAZETA KORRESPONDENTA WARSZAWSKIEGO Y ZAGRANICZNEGO.

Z WARSZAWY DNIA 11. LISTOPADA ROKU 1800. we WTOREK.

z Berlina d. 4. Listopada.

W nocy z dnia 2. na 3. przybył tu Ludwik Bonaparte szef brygady, wraz z Kapitanem od dragonij *Follin*, i Officerem od teyże dragonij *Flahault*.

z Wiednia d. 1. Listopada.

Gazeta Dworska zawiera w sobie z Czech artykuł następujący: „Cesarz Jmć troskliwy o bezpieczeństwo wiernych poddanych swoich, w przypadku gdyby upragnione życzenie jego w zawarciu chwalebnego i trwałego pokoju przez nieprzyjaciół rozchwiane być miało, postanowił użyć środków zabezpieczających kochaną oyczyznę naszą od nieprzyjacielskiej napaści. W tym celu żądał aby z mieszkańców *Czeskich* utworzony był legion, a na wykonanie tego, aby Stany zrobiły składkę od 400,000. złotych, pod przewodnictwem Arcy-Xiążęcia *Karola*. Zebrane Stany na dniu 22. p. m. jednomyślnie uchwałyły te wszystkie środki z dodatkiem, iż summa wyżej wspomniona od samych tylko właścicieliw dóbr opłacona będzie. Deputowani udali się potem do Arcy-Xiążęcia *Karola* oznajmiając o uchwale swojej, i dziękując mu imieniem całego kraju za przyjęcie na siebie obrony oyczyzny, przypomnieli także wielkie przyługi, które Arcy-Xiąże Królestwu, i wszystkim krajom Cesarzkim wyświadczył, w czasie zagrożającego niebezpieczeństwa roku 1796. a tym sposobem zrobił się wybawicielem Czech. Nakoniec prosił, aby przyjął na siebie po drugi raz ten wysoki zaszczyt, i na czele Czechów stał się zbawcą Królestwa *Czeskiego*. Arcy-Xiąże podziękował Deputacyi za to zaufanie, i zapewnił, iż wszystkiego nie tylko z osłara zdrowia, ale nawet krwi i życia swojego użyje, na obronę Oyczyzny, i uiszczenie ojcowskich zamiarów *J. C. Mei*.“

Taż Gazeta pod artykułem z *Turczach* wyraża co następuje: „Jak z początku szczęśliwe powodzenie służyło *Baszy Belgradzkiemu* przeciw *Basmanowi-Oglu*, tak teraz znowu ostatni zadał bardzo ciężki raz pierwszemu, tak dalece, iż *Basza Belgradzki* przymuszony został do odstawienia od oblężenia *Kłado-*

wa przez silne *Basmana-Oglu* wycieczki, równie iak do cofnięcia się z znaczną fratą.

W *Egipcie* wojna podług ostatnich listów z *Konstantynopola* pod dniem 24 Września, silnie przeciw *Francuzom* jest popierana. Za pierwszymi ich atakami *Turcy* musieli wprawdzie nieco się usunąć, lecz armia *W.* Wezyra otrzymała znaczne wzmocnienia, a od połączenia się z wojskami *Angielskimi* spodziewanemi na wodach *Alexandryi* szczęśliwy skutek przyszłego przedsięwzięcia jest obieczany. Wszakże wśród tey wojenney postaci, nadzieia zgody znowu się odżywia, gdyż *Stdney-Smith*, który z swoją jeszcze małą eskadrą przed *Alexandryą* krąży, przykłada wszelkiego starania do odroczenia na swoją stronę *Bejow*, łudzonych przez *Francuzow* próżnemi nadziejami niepodległości, a *G. Menou* nie ma być tyle lubionym od *Bejow Egipskich*, ile poprzednik jego *G. Kleber*.

z Londynu d. 24. Października.

Listy z *Lizbony* pod d. 8. donoszą, iż tam codzien spodziewają się przybycia wojsk polskich *Angielskich*, z mniejszym atoli iak dawniej upragnieniem, gdyż polski te nie sądzą już potrzebnymi w tym momencie, a do tego lękają się, aby to ich przybycie nie pomnożyło drożyzny żywności. Rząd *Portugalski* z powodu szerzący się zarazy w prowincyi *Hiszpańskiej Andaluzyi*, kazał rozciągnąć kordon nad granicą, i nikogo z tamtych stron nie wpuszczać bez odbytey kwarantanny.

Admirał *St Vincent* krąży znowu z flotą swoją przy *Ouessant*, składa się ona z 32 okrętów liniowych. Pięć stoł na kotwicach przy samym wnięściu do *Bresztu*, a rozmaite fregaty krążą prawie pod bateriami dla przeszkodzenia wszelkiej komunikacyi. Flotta opatrzona jest w żywność na 4 miesiące, a te w 48. godzinach musiały być na okręty wniesione, przez czas bawienia ich w *Torbay* i *Plymouth*.

Rząd nałożył embargo na wszystkie okręty miedzią wyłożone, które na *Tamizie* znajdują się, w celu użycia ich w potrzebie. Ztąd domyślała się, iż wojska w odległą okolicę po-

flane zostaną. Do *Jamaiki* popłynęły już niektóre oddziały.

Mowią, iż na przyszłej sefii parlamentu między innemi uczyniony będzie wniosek do zebrania 17 millionów funtów, to jest przez pożyczkę 12 millionów, a przez asygnacye skarbowe 5 millionów.

Wczoray po przybyciu Lorda *Holland* rozeszła się pogłoska, iż jeden Par *Angielski* w więzieniu *Tower* jest osadzonym. Domyślano się więc, iż zapewne Lord *Holland* jest aresztowanym, gdyż podług aktu Parlamentowego zapadłego na początku roku terażniejszego, bawienie w kraju nieprzyjacielskim bez zezwolenia Krolewskiego, poczytane zostało za występki przeciw krajowi. Tym czasem okazało się, iż pogłoska była fałszywą, i że powodem do niey, było przewiezienie dwóch lwów z *Algieru* przybyłych.

P. *Merry* sprawujący interessa nasze w *Kopenhadze* mianowany jest następcą po Panu *Liston* w *Ameryce* z charakterem Pośta. Lord *Malmesbury* wywyższony został na dostojność Hrabiego.

Cena chleba znowu się podwyższyła, spodziewamy się jednak codziennie świeżego dowozu zboża. Od dnia 1. Stycznia do 1. Września wprowadzono do kraju naszego 721,993 wielkich korcy pszenicy, 176,292. korcy maki pszenney, 114,176. korcy żyta, 11,882. korcy maki żytniej, 33,284. korcy ięczmienia, i 308,347. korcy owsa.

Xiąże *Clarence* otrzymał od miasta *Liverpool* dyploma na mieyskie, w kosztowney złotey puszcze zamknięte. Uczyniono mu ten podarunek z tego powodu, iż w czasie sporów parlamentowych względem handlu niewolników, oświadczył zasady swoje, interessom miasta tego bardzo przychylne, które silnie popierał.

Fregata na której posłowie *Amerykańscy* z *Francyi* odpłyneli, zawinęła do *Plimuth*, a to z powodu, iż ciż posłowie chcą odprawić konferencyą z posłem *Amerykańskim* przy dworze naszym zostającym.

Rozmaicie tu zgadują przyczynę wysłania wojska *Hollenderskiego* do *Sersy*. Niektórzy mówią, iż rządził lęka się napadów *Francuzów*, inni, iż lęka się zaburzenia między mieszkańcami z powodu zaprowadzonych celi nowych.

Od trzech dni papiery nasze znacznie upadły.

W *Glasgow* były rozruchy na dniu 20 t. m. Lud zniszczył jeden skład maki, nie pytając się nawet o cenę, lecz to sprawiło, iż inni przekupnie nie przybyli do miasta, ale w drodze będąc, nazad do domów swoich wrócili. Wielu piekarzom okna wytłuczono. Magi-

strat tamtejszy naznaczył nadgodę 20 gwineów za odkrycie dowodzców rozruchu.

Zawczoray przybyły z *Gibraltaru* fregaty *Emerald* i *Niger* do *Portsmouth*. Przez nie dowiedzieliśmy się, iż Lord *Keith* i *G. Abercromby* przedsięwzięli byli wyprawę do *Kadix*, lecz od tego przedsięwzięcia potym odstąpili. Wszystkie gazety wzmiankują, iż chiano uskutecznić w *Kadix* wylądowanie, i że flotta wraz z statkami przewozowemi udała się była z *Tetuan* do wspomnioney okolicy, lecz po złożoney radzie wojenney, i doskonałym mieysca tego rozpoznaniu, uznano raczniej rzecz przyzwoitą powrócić nazad do *Gibraltaru* i *Tetuan*, gdzie też w istocie flotta na dniu 7 t. m. stanęła.

W *York* pewny Pan ożenił się z kochanką swoją, która od niego o 2 mile *Angielskie* mieszkała, a którą przez 14 lat swojego kochania trzy razy na tydzień pieszo odwiedzał. Wyrachowano przeto, iż na te odwiedziny inilose 8736 mil *Angielskich* podróży odprawili.

Zaczyna tu nieiaka sprawiac troskliwość nieprzybycie poczt *Hamburskich* bez żadney przyczyny tak z wiatrow, iak z burzy pochodzącej.

Niemozna jeszcze za rzecz pewną twierdzić, iż *Anglia* nie przystąpi do negocyacyow, które się wkrótce na lądzie rozpocząć mają. Układy między naszym i *Francuzkim* Rządem mogą jeszcze być pod innym kształtem i na innych zasadach odnowionemi. Pierwszy Konsul wstrzymał się do dziś dnia od wyiawienia świeżey obydwóch krajow korrespondencyi, i jest wielkie podobieństwo, iż również i ministrowie nasi nie mają myśli ogłosić oney przy następującym rozpoczęciu Parlamentu. Jest rzeczywistością, iż nasza przyjaźń z *Austryą* wcale nie ostygła przez porozumienie się tego mocarstwa z *Francyą*. Odwołanie *G. Berthier* z *Hiszpanij*, zdaje się być pewną poręką pokoju z *Portugalią*, która podług wielu pism winna jest swoje pojednanie kawalerowi *Aranto*; nakoniec fundusze publiczne znacznie w *Paryżu* podwyższone zostały. Te wszystkie okolicznosci są zakładem ponowienia negocyacyi (*kuryer Londyński*.)

Tenże Dziennik wyraża: Lubo *Paweł I.* zniósł embargo, które kazał włożyć na nasze w swoich portach stojące okręty, atoli wyiazd *P. Lisakiewitza* sprawującego interessa, i odesłanie naszego konsula *P. Schairpe* są dowodem, iż jego uprzedzenia przeciwko *Anglii* w całej jeszcze utrzymują się mocy. *P. Schairpe* oddaliwszy się na kilka miesięcy z *Rosyi*, odebrał rozkaz powrócić tam natychmiast po przybyciu Lorda *Whithworth* do *Anglii*. Poślano w tym celu po niego statek, lecz niemógł otrzymać pozwolenia na przeyscie za *Kronstadt*.

Odmowienie powrotu do *Peterzburga* przypisane było niedokładności paszportu. Lecz ta okoliczność zupełnie była zmyślona. — *P. Lisakewicz* sprawujący tu od 20 lat urząd sekretarza legacyi, miał sobie polecone interesy *Rosyi* w teneczas gdy ustało urzędowanie *Hr. Woronzow. Pawel I.* tak był ukontentowany z jego usług, iż natychmiast mianował go ministrem do dworu *Duńskiego*, i obdarzył znaczną summą pieniędzy. *P. Lisakewicz* nie miał wyjeżdżać na swoje nowe poselstwo, dopokiby przez kogo innego w *Londonie* zastąpionym nie został. Bądź, że potym odebrał rozkaz do wyjazdu, bądź że sam przez się uczynił to postanowienie, które znał być stosownym do zamiarów swojego Pana, oddalenie się jego jest niepomysłną wroźbą dla naszych związków z *Rosyą*; z tym wszystkim legacya i archiwa jeszcze się pozostały w *Londonie*.

z *Paryża* d. 24. *Października*.

Hrabia de Cobenzl przez nadzwyczajnego gońca uwiadomił Ministra związków zewnątrznych, iż podobało się *J. C. Mui* powierzyć *Hrabieństwu de Lehrbach* urząd Ministra interesów wewnętrznych, a zaś tenże *Hr. de Cobenzl* mianowany został Ministrem interesów zagranicznych z tytułem Ministra konferencyow i vice-Kancelarza Dworu i Stanu; które to dostojności nieprzeszkodzą mu udać się do *Lunewillu*. Miał on wyjechać z *Wiednia* 15. *Października*. Będzie to chwalebnym zaszczytem dla *Hr. de Cobenzl*, iż dwa razy będzie korzystał z swojego wpływu dla pojednania dwóch najpotężniejszych w *Europie* Narodów. Zyczyć należy, ażeby iak narychle przyłożył się do załatwienia tych niepewności. Zaszły już rozmaite zdarzenia wojenne na kilku miejscach rozgraniczających armią *Włoską*.

Pospolite ruszenie *Toskańskie* kierowane przez *Officerów Austriackich*, a dowodzone przez *P. Sommariva*, zajęło *Lukę* i część kraju *Bononij*, gdy *G. Brune* zebrał swoje siły na lewym brzegu *Po*.

General *Dupont* wyszedłszy z *Bononij* z iedną dywizyą, rozproszył pospolite ruszenie i oznaymiał *P. Sommariva*, iż jeżeli uzbroieni wieśniacy nie powrócą do domów, na ten czas weydzie do *Toskanij* dla rozbrojenia ich i ukarania zuchwalstwa, którego się codziennie dopuszczają na zajętym przez armią territorium. General *Dupont* nieodebrawszy zaspokajającej odpowiedzi, wszedł do *Toskanij*, a dnia 13. *Października* znajdował się już tylko o kilka mil od *Florencyi*. (Artykuł urzędowy.)

Dupont General-Leytnant kommandant prawego skrzydła, do J.P. Generala kommander: w Toskanii, w imieniu Wielkiego Xiążęcia — w główney kwatery w Pianoro do Vendemiaire (11 Października) r. 9.

„Mości Panie Generale. Czas, który *W Panu* był wyznaczony przez *G. Brune* na rozpuszczenie i rozbrojenie nadzwyczajnego zaciągu *Toskańskiego* już wyszedł, a *W Pan* nie uśkuteczniłeś jego żądania. Pospolite ruszenia nie są rozpущzone: zajmują nawet ieszcze *St Leo, Castilione*, i wiele innych miejsc kraju *Cisalpińskiego*. Okropności w *Romanii* przez insurgentów *Toskańskich* popełnione, pociągnęły za sobą napaści, które natychmiast zostały ukaranemi. Stoczyli świeżo bitwy pod *St Pelegrino i Castel-Nuovo*, i wybierali kontrybucye w okręgu armii. Ten stan rzeczy jest nadto znieważającym dla armii *Francuskiej*, i wymaga stanowiącego środka. Interes nawet pokoju do tego jest przywiązany. General kommanderujący rozkazał mi, ażeby uśkutecznił rozbrojenie tego obłąkanego mnostwa, i zajął *Toskanię*. Oświadczam zatem *W Panu*, iż idę na dopełnienie tego rozkazu. “
(podpisano) *Dupont*.

Zajęcie *Toskanij* przez armią francuską, powinno być tylko uważane za operacyą wojenną, która zapewne żadnych dalszych nie będzie mieć skutków, gdy *Hr. de Cobenzl* wkrótce negocyacye w *Lunewillu* rozpoczyna. Z tym wszystkim lękają się tu aby woyska *Angielskie* *Liworno* nie zajęły. Słychać iż *Margrabia Manfredini* który był dawniey przyiacielem *Francuzów*, powrócił ma nazad do *Toskanij*.

Pierwszy Konsul odprawił dnia wczorayszego rewiją we wsi *Roquencourt* z 12 batalionów Grenadyerów, i tyluż strzelców z 30 armatami. Korpus to jest wspaniałe. Rozmaite obroty czynione na atakowanie wsi *Roquencourt*, uśkutecznione były z naywiększą dokładnością; 25 kompaniów Grenadyerów marynarki doskonałe manewrowały. Pierwszy Konsul miał przy sobie ministra marynarki, *G. Bernadotte* i senatora *Lefevre*. *G. Murat* rozkazał aresztować iednego szefa batalionu dla tego, iż trzy przewodnicy niemieli bagnetów. 24^{ty} Regiment strzelców dokładne czynił manewry. Pierwszy Konsul na dowód swego ukontentowania podarował Grenadyerom rozmaitych batalionów czapki Grenadyerskie, a niektórym przewodnikom kospaki. (Wiadomo jest, iż grenadyerowie dotąd nosili tylko kapelusze z czerwonymi, a strzelcy z zielonemi piorami.) Zapewniają iż to korpus wkrótce marsz swój

rozpocznie, i że z niego zacznie się formować trzecia armia odwodowa, gdyż druga składa dziś armią *Gryzonów* (art: urzędowy.)

Woylka te podzielone były na dwie armie, z których jedną *G. Murat*, drugą sam Konsul dowodził. Obiedwie armie stoczyły bitwę, której rozpoczęcie, ataki i wszystkie ewolucye, tak żywo i dokładnie były naśladowane, iż widzowie mieli się być przeniesionymi na pole bitwy. Armia pod dowództwem *Bonaparty* po dwa razy odparta, wracała się do ataku, nie mogła pokonać batalionów przeciwny strony, iak rzucając się na nie ze wszystkich stron pomimo przykrego dla siebie położenia miejsca. Spektatorowie tak stali blisko miejsca bitwy, iż co moment obawiano się, ażeby od szwadronów i batalionów nie byli roztrawani; nie zdarzył się jednak żaden przykry przypadek.

Trybunał kryminalny miasta *Bazyli* ma sobie polecony proces dowódców insurrekcyi tego kantonu; Zapewniają, iż *Ob. Ochs* znajduje się w ich liczbie.

Prefekt Policji uwiadomiony, iż jeden Obywatel podał Instytutowi Nauk i Kunsztów kompozycyą, za pomocą której można się golić bez brzytw, ostrzega swoich współ-ziomków, ażeby nie używali tej kompozycyi, która sprawa może skutki okropne.

Pani *Bonaparte* podpisała się na fundusz do rozdawania zup *Rumfordzkich* dla ubogich okręgu *Thulleries*. Za tym przykładem poydą majątni ludzie, gdyż, iak jeden Autor wyraża, najlepszy sposób usprawiedliwienia wielkiego majątku jest, czynić go pożytecznym dla ubogich.

Radzcy Stanu zrobili także subskrypcyą na rozdawanie pomiędzy ubogich zupy *Rumfordzkich*. Spodziewać się należy, iż i Ciało Prawodawcze a mianowicie Trybunał obrońców Ludu wyobrażający, równie się do tego przyłożą.

Gazety *Niemieckie* mylnie położyły słowa wymowione przez pierwszego Konsula przy oddawaniu pistoletów Generałowi *Moreau*. Zamiast tego co się znajduje w przeszłym *Numerze*, czytać należy: „*Obywatelu Ministrze*, każ na nich wyrzucić niektóre z bitew wygranych przez Generała *Moreau*, lecz nie kładźcie ich wszystkich, boby potrzeba odiać zbyt wiele dyamentów, a lubo Generał *Moreau* nieprzywiązuje do nich wielkiego szacunku, niegodzi się jednak psuć zbyt wiele robotę Artysty.” (z *Monitora*.)

Generał *Moreau* pojechał na kilka dni na wieś pod *Paryżem*.

Przez nieostrożność magazyn prochowy w sławnym zamku *Bard* został na powietrze wysadzonym, przez co fortyfikacye znaczną

szkodę poniosły. Jeden sierżant i 6. żołnierzy życie przy tej okazji utraciło. Codzień przez tę okolicę świeże woylka przechodzą.

Świeże z *Konstantynopola* listy dają nam pocieszającą wiadomość o stanie *Francuzów*, których *Porta* utrzymuje w swych krajach w więzieniu. Ich familie i przyjaciele niech będą względem ich losu spokojni. Fundusze na użycie ich niedy przeznaczone doszły na miejsce, i podział ich już się rozpoczął. Jeżeli nasi współ-ziomkowie niedoświadczyli natychmiast skutków troskliwości Rządu, trzeba to przypisać okolicznościom, które się jego opierały chęci; Wymagało to nie mało czasu, ażeby uprzątnąć wszystkie zawady pochodzące z przerwania wszelkich politycznych i handlowych z Państwem *Ottomańskim* związków. Lecz dziś regularność pomocy jest zapewniona, a zatrudniająca się nią Kommissya w *Konstantynopolu*, żadney w tej mierze niedopuszci zwłoki. Do nieznośnego stanu długiej i przykrey niewoli, nieprzywiąże się okrutniejsza jeszcze bojaźń obojętności lub zapomnienia, a nasi jeńcy będą mogli sądzić o zaszłych w swojej Ojczyźnie odmianach, przez wpływy które się do ośłodzenia ich losu przyłożą.

W *Kopenhadze* wychodzi 20. Dziennikow uczonych. Liczba ta daleko przenosi liczbę pism w miastach jednakowej ludności, iako to w *Turynie*, *Medyolanie*, *Neapolu*. Oprócz tych Dziennikow poświęconych samej Literaturze, wychodzi w *Kopenhadze* pięć Gazet.

Zdać się, iż Rząd czekał na odjazd Posłów *Amerykańskich*, i dopiero potym ogłosił Traktat z Stanami ziednoczonymi zawarty.

Jedna korweta *Angielska* od 18. armat i 200. ludzi rozbiła się pod wyspą *Rhaz*. Korweta *Francuzka la Grenouille* wyratowała ekwipaż.

W projekcie listy *des Notables* (znakomitych obywatelów do wyboru na urzędy przeznaczonych) Rada Stanu uchwaliła, iż obywatele nie sekcjami, ale dywizjami w liczbie najmniej 100. a najwięcej 200. osob, krefki dawać będą.

Berthier przed odjazdem swoim z *Madrytu*, odebrał wspaniałe podarunki.

W *Anglii* robią teraz papier do pakowania towarów ze słomy.

Tutejsze dzienniki zaprzeczają rozślaney pótwarzy, iakoby osobliwsze odmiany w sterazniejszej konstytucyi spodziewane być miały.

Jeden z naszych kollegów (mowi *Klucz Gabinetow*) raczył zbilić fałszywą pogłoskę, iakoby pierwszy Konsul zamyslał ogłosić się Cesarzem, pretendentem, i Bóg wie czym jeszcze: albo iż najpierwszą władzę w Rzeczypospolitey chce oddać w ręce Króla. Jeżeli źle myślący, (dodać ten dziennik) ten tylko nikczemny mają sposób zatrwożenia na-

szych umysłów, sposób ten jest daremny, bo ktoż uwierzy takim niedorzecznym powiesciom.

W Lunewillu poczynione są nayszanialsze przygotowania do przyjęcia Hrabiego de Cobenzl. W pobliżności tego miasta będzie zebranego 5000 wojska, po większej części kawalerji.

Zawsze tu sądzą, iż pokoy z *Austrią* niezawodnie do skutku będzie przyprowadzonym.

Ostatni wyrok Konsulow względem emigrantow sprawi przyjemne wrażenie, gdyż zniszczy wieloraką nienawiść, a razem jest dowodem sprawiedliwych i spokojnych skłonności rządu naszego. Wielu emigrantow nadz teraz do krajow powroci.

Przeznaczone do odkrycia nowych krajow korwety *Naturalista* i *Geograf* już się puściły na morze.

Od niejakiego czasu rozeszły się z zwyczajnego źródła wynikające doniesienia, iż eskadra *Angielska*, która koleyno pokazywała się przed *Perol* i *Cadix*, przeznaczona jest istotnie na wysadzenie 15. tysięcy wojska w *Egipcie*; lecz o czym nymniej nie wspominają, jest to, iż *G. Menou* korzystając z nienawiści *Grekow* przeciwko *Osmalinom*, tak dalece powiększył swoją armią, iż nigdy nie była tak ogromną; jest ona panem całego *Egiptu*, i gotuje się przenieść wojnę do *Syrii*.

Donoszą nam o trzech wynalazkach z strony *Anglikow*; jeden w fizyce przez doktora *Herschell*, który na tym zależy, ażeby oddzielić ciepło od światła — Drugi w lekarskiej nauce przez Doktora *Barton*, który przez zmieszanie ożywiającego powietrza z winem, jest skutecznym lekarstwem przeciwko osłabieniu nerwow, i przeciw wszelkiemu rodzajowi gorączkow, Trzecim nakoniec jest proszek nazwany *Atrament Chemiczny*, którego bardzo mała cząstka rozpuszczona w garcu wody; daie garniec nigdy niestartego atramentu i w naypiękniejszym czarnym kolorze.

Gdy nasi nieprzyjaciele poniżają nasze źródła, igdy niecierpliwe umysły wątpią o powrocie naszego szczęścia, tym czasem Rząd postępuje z stałością do polepszenia stanu dochodow. Zostawia innym czasem okazale zamiały, i te śmiały przedsięwzięcia, którychby nie wspierała ufność publiczna. Niechce i niemoże być winnym swoją pomysłność iak tylko file porządku, a porządek nie jest iak tylko skutkiem zwolna wzrastającym z mądrze ułożonych i uporczywie utrzymywanych sposobow. Pytano się co czynił *Sully*, co czynił *Kolbert*. Przyganiacze potwarzali ich milczenie i oskarżali słabość ich geniuszu. Po wielu dopie-

ro upłynionych latach, postrzeżono iak daleko postąpili, i że *Francya* winna im była wzrost swego szczęścia. Toż samo będzie i o naszym czasie. Nie małą osobliwośćą wydawać się będzie ta pożerająca dzielność w wojnie, i to tak uniarkowane w administracyi postępowanie. Da się widzieć z pilnych uwag, iż daleko prościeysze i mniej kosztowne systema wprowadzone było we wszystkie części rządu, iż wszędzie znajduie się większy dozór i dokładniejsza pilność; iż przeszło 50 milionow delegacyow należących do roku 7. zatracone były w roku 8. iż procent, który był po 5 od sta na mieściu, jest teraz po dwa od sta, i że codzień się zniżu; iż wzrasta stopniami handel i rękodzieła. Lecz coż to jest dla powierzchownych rozumow? Trzeba onym skutkow, któreby ich zaraz mogły zadziwić. Bez tego nie ma dla nich administracyi zaśluguiaicy na ich pochwały. Jeżeli wpośród tych zasad porządku i szczęścia, mniemają postrzegać iaki cień nieregularności, natychmiast ich krytyka chwytą za nie, i zastraszu nas powrotem wszystkich klęsk któreśmy już przebyli. Tym sposobem ponieważ oddzielono rok 8. od roku 9. natychmiast niespokojni ludzie zaczęli powstawać na zaległości. Lecz chcieli o tym niewiedzieć, iż oddzielając wydatki roku 8. i lat poprzedzających od wydatkow roku 9. oddzielono także ich źródła, i że wszystkie źródła które do tych lat należały, będą im wiernie dochowanemi. Od pierwszych dni miesiąca *Brumaire* znaczne summy wyidu ze skarbu publicznego na opłacenie żoldu i zaległych kosztow roku 8. rownie iako i lat poprzedzających, a to czynić się będzie każdego miesiąca z rowną regularnością, nie biorąc nic z funduszow przeznaczonych na terażnieysze wydatki. A tak co było tylko marą w latach poprzedzających, stanie się teraz rzeczywistością. Nie będzie już pożyczki z funduszow iednego na wydatki drugiego roku, i przeszłość nie będzie już pożerała przyszłości. (Art: urząd.)

Dalszy ciąg Konwencyi między Rzeczpospolitą Francuską i Stanami Zjednoczonymi Ameryki.

4. Własności zajęte, a ieszcze ofstatecznie nie przysądzone, lub które mogą być zajęte mi przed wymianą ratyfikacyow, oprócz towarow kontrabandowych przeznaczonych do nieprzyjacielskiego portu, będą nawzajem oddane podług dowodow własności i paszportow stosownie do przepisanej aryngi (następuje arynga paszportu) — 5. Długi zaciągnięte przez ieden z dwóch Narodow u prywatnych osob drugiego narodu, lub przez prywatne osoby u osob prywatnych, będą prawnie dochodzonemi, co się nie ma ścigać do zdobycia

czow.— 6. Handel między dwoma Narodami będzie wolny, a okręty obydwóch Narodów w wzajemnych portach za przyjacielskie uważane być mają.— 7. Obywatele i mieszkańcy sprzymierzonych Stanów mogą przez testament, donacye, lub inne sposoby rozrządzać swoim majątkiem ruchomym i nieruchomym posiadany na terytorium *Europejskim* Rzeczypospolitey *Francuzkiej*, a obywatele *Francuzcy* mieć będą toż samo prawo względem własności posiadanych w krajach Zjednoczonych Stanów. Obywatele i mieszkańcy obydwóch krajów mogą nawzajem odziedziczać majątek spadający na siebie bez testamentu, nienaruszając jednak w tej mierze Praw krajowych terazniejszych lub na przyszłość zapisać mogących.— 8. W przypadku (czego nie dać Boże) rozpoczęcia wojny, obydwie strony po wypowiedzeniu wojny pozwolą obywatelom i mieszkańcom 6 miesięcy czasu dla załatwienia swoich interesów handlowych bez najmniejszej przeszkody. Ich własności i osoby przez te 6. miesięcy nie będą mogły być zabierane, ani napaństwiane, owszem mają im być dawane iak najlepsze paszporty, a gdyby przez ten czas najmniejszą od korsarzów lub od kogożkolwiek bądź ponieśli szkodę, ta im iak nuyuroczyściey powroconą zostanie.— 9. Długi Osob jednego Narodu Osobom drugiego winne, w żadnym przypadku wojny lub Narodowych sporów nie będą mogły być sekwestrowane, ani konfiskowane, niemniej iako i akcye lub summy mogące się znajdować w funduszach publicznych, i w bankach publicznych lub prywatnych.— 10. Obydwie strony mogą mianować Agentów handlowych, którzy zostawać będą we *Francyi* i w krajach Zjednoczonych Stanów.— 11. Obywatele *Francuzcy* w portach, odnogach, stanowiskach, wyspach, miastach, placach Zjednoczonych Stanów, nie będą opłacać innych, ani większych podatków, ceł i iakichkolwiek bądź innych taxów, iak tylko te, które opłacać zwykły nayprzyjaźniejsze Narody, i używać mają wszystkich praw, wolności, przywilejów w handlu i żegludze, bądź płynąc z jednego do drugiego Portu obydwóch Narodów, bądź w przechodzie do iakieykolwiek części świata, z którą obydwie Narody mają lub mieć będą iakowe związki. Nawzajem Obywatele Zjednoczonych Stanów otrzymają też same dobrodziejstwa w krajach *Europejskich* Rzpltey *Francuzkiej*.— 12. Obywatele obydwóch Narodów mogą przeprowadzać swoje okręty i towary (wyiawszy zawsze kontrabandę) z iakiegokolwiek portu, do innego portu należącego do nieprzyjaciół drugiego narodu; mogą z wszelką wolnością i bezpieczeństwem han-

dlować i żeglować do portów i stanowisk nieprzyjacielskich dla obojczych stron, lub jednej z nich, chyba gdyby te porty zostawały w oblężeniu. W przypadku zaś, iak się to często zdarza, gdyby który okręt płynął do iakiey twierdzy lub portu nieprzyjacielskiego, niewiedząc iż jest oblężonym, na ten czas należy ten okręt zwrócić z drogi bez zatrzymania go, lub konfiskowania iakieykolwiek części jego ładunku (chyba gdyby miał w sobie kontrabandę, lub gdyby mu było dowiedziono, iż był ostrzeżonym o oblężeniu, a chciał jednak wejść do tego portu). Żaden statek jednego lub drugiego narodu wszedłszy do portu lub twierdzy, przed oblężeniem oney nie może doznawać przeszkody w wyjściu z swoim ładunkiem przy poddaniu pomienionej twierdzy.— 13. Kontrabandy wojenne są: proch, siatka, petardy, lonty, kule wszelkiego rodzaju, bomby, granaty, spisy, hałabardy, szpady, pasy, pistolety, pochwy, siodła, zbroje, armaty, moździerze, lawety, i wszelkie w ogólności rynsztunki i amunicye wojenne, i narzędzia do użytku wojska. Te wszystkie artykuły ile razy będą przeznaczone do nieprzyjacielskiego portu, i staną uznane za kontrabandę i sprawiedliwie konfiskowane, lecz statki i reszta ładunku wolna będzie od tego rygoru.— 14. Ostrzega się, iż wolne statki zapewnią również wolność dla towarów na nich będących, choćby nawet część ich lub wszystkie należały do nieprzyjaciół jednego z kontraktujących mocarstw, wyiawszy kontrabandę. Toż samo rozciągać się ma do osób znajdujących się na tych wolnych statkach, choćby te osoby były nieprzyjaciółami jednego z kontraktujących mocarstw, byleby tylko nie byli wojskowi w aktualnej nieprzyjacielskiej służbie.— 15. Przeciwnie to wszystko co przez obywatelów jednego lub drugiego mocarstwa złożonym będzie na statkach należących do nieprzyjaciół jednego z dwóch mocarstw, zostanie skonfiskowanym bez względu na zakazane lub niezakazane towary, wyiawszy jednak sprzęty lub towary, które nładowane były przed wypowiedzeniem wojny, a nawet po wypowiedzeniu, jeżeli dowiedzionym będzie, iż o tym nie wiedziano przy ładowaniu. Ostrzega się zawsze kontrabanda, a czas od wypowiedzianej wojny naczyna się dwumiesięczny.— 16. Statki kupieckie należące do obywatelów jednego lub drugiego mocarstwa, gdy zechcą udać się do portu nieprzyjaciół jednego z tych mocarstw, winne będą lub w pełnym morzu, lub w portach i stanowiskach, pokazać nie tylko paszporty, lecz i zaświadczenia dowodzące, iż te towary nie są z rodzaju zakazanych artyku-

tem XIII. niniejszej konwencji. — (reszta potym.)

z Nancy d. 25. Października.

Wydany został rozkaz przygotowania straży honorowej i armat dla oddania honorów wojskowych Ob. Jozefowi Bonaparte, który tu ma wkrótce stanąć jako Minister pełnomocny na kongres w Lunewilski.

Do Lunewillu przewiezione będą przednie obrazy z muzeum szkoły centralnej naszego Departamentu. Tłumy podróżnych pośpieszają do tego miasta, ażeby widzieć przepyszne obicia Gobelinów zawieszane w kongresowej sali. Generał Clarke, Prefekt Departamentu i wszystkie władze zatrudniają się iak naydzielniej naprawą i przyozdobieniem zamku.

z Hagi d. 28. Października.

P. Murray poseł Amerykański przy naszej Rzeczypospolitej powrócił tu nazad z Paryża, równie iak poseł Hiszpański przy dworze Szwedzkim margrabia de Grua, który wkrótce do Hiszpanii poiedzie.

21^{wsza} i 29ta puł-brygady Francuzkie wyszerowały z kraiów Rzeczypospolitej naszej dla udania się do armii G. Augereau. Wkrótce także 90ta puł-brygada w tę samą puci się drogę.

Emigranci Belgiccy nazad do Francyi powracają.

z Hamburga d. 1. Listopada.

Admiral Nelson puścił się dziś ztąd do Londynu, na dniu wczorajszym odwiedzał on w towarzystwie kawalera Hamilton, i żony iego, gabinet figur wołkowych tu się znajdujący. Łądi Hamilton dziwiła się mianowicie podobieństwu będącej między innemi figury Nelsona.

Zawczoray zrana nowo-wybudowany dom dla ubogich dzieci do nauki i pracy został tu otworzonym. Dzieci szły do niego w parady, a za niemi wielkie kollegium ubogich, tudzież wszyscy nauczyciele i oficjaliści tego instytutu. P. Hudtwalker miał słosowną do tak świętego założenia mowę, przez którą wszyscy rozrzewnieni zostali.

z Altony d. 30 Października.

List ministra interesów zagranicznych do Ob: Dietrich agenta Rzeczypospolitej Francuzkiej w Altonie.

W Paryżu dnia 25. Vendemiaire (17 Października) roku 9.

„Nie mogę ci dać Obywatelu lepszego opisu zamachu na życie pierwszego Konsula uknownego przez niektórych nędzników, a o którym zapewne obce gazety wspominać będą, iak kiedy przyłączę ci, kopia odpowiedzi

pierwszego Konsula na mowę mianą do niego w tej okazyi, przez Prezydenta Trybunału. Mowa Ob: Crasous jest żywym i wiernym obrazem wrażenia, iakie sprawił na wszystkich obywatelach Francuzkich sam pozor niebezpieczeństwa względem osoby pierwszego Konsula. Odpowiedź pierwszego Konsula może służyć do pokazania Europie, co wszyscy Francuzi wiedzą, i iak powszechnie przeięci są ta prawdą, iż rząd Rzeczypospolitej posiada zaufanie narodu, i że życie pierwszego iego urzędnika w żadnym przypadku wystawione na niebezpieczeństwo być nie może. Tym sposobem powinien być światu wystawiony ten niedorzeczny równie iak okropny zamysł. Ci, którzy za granicą starać się będą powiększać okoliczności tego zdarzenia, powinni wiedzieć, iż nic się nad to większego nie stało, ani się nic więcej nie stanie. Zamiar ten był skutkiem szalonego i nigdy wykonać się nie mogącego projektu, który na to tylko posłużył, aby dać poznać iednostajność zdania, przychylnosć do rządu, stałosć w iego obronie, z strony wszystkich władz Rzpltej, i wszystkich poiedynczo Francuzów, przez które każdy podobny zamach zawsze nie podobnym stanie się. Pozdrowienie i braterstwo.

(podpisano) Talleyrand.

z Szwabij d. 25. Października.

Fortyfikacye Ulmu, które teraz zaczęły być burzone, kosztowały przeezto 3 milliony złt: Na około fortecy jest do 200,000 palisad, które Francuzi teraz sprzedają.

Ingolstadt ieszcze w r. 1632. nadaremnie od Szwedów był obleżonym. W r. 1704 naypierwszy raz wziętym został przez Austryaków, a powtornie w r. 1743. Jest to iedna regularna forteca w Niemczech nad Dunajem.

Z lewego brzegu Renu posłano także robotników do Filipsburga dla zburzenia go ieszcze przed zaszłemi mrozami. Ta forteca zaczyna iesťstwo swoje od r. 1618. a przez traktat Westfalski pozyskała była garnizon Francuzki aż do r. 1679. Ieszcze przed 18 laty Austriacy stali w niej załogą. Miasto to należy do Biskupa Spirskiego. Ponieważ Mannheim i Rheinfels są także zburzone, a Dusseldorf, Erenbreitstein i Moguncya w ręku Francuzkich zostały, przeto Filipsburg był ostatnią Rzeszy nad Renem załogą.

Kommissarz Francuzki Mathieu Favier na przyszłe 3 miesiące nałożył na cyrkul Szwabski nową wielką rekwizycyą to jest 60 tysięcy cetnarów siana, 60. tyfi: cetnarów słomy, 50. tyfi: cetnarów pszenicy, 50 tyfi: cet: owsa, i 18 tyfi: cetnarów żyta.

z Bamberga d. 27. Października.

Wczoray General *Souham* wyjechał przez *Wirtzburg* do *Frankfurtu*, zkąd udać się ma do *Paryża*, z powodu rozpoczynającego się kongressu.

Hrabia *Cobenzl* okazał zadziwienie swoje, iż procz nałożonych rozmaitych na *Cyrkuł Szwabski* w naturze rekwizycyow, *Francuzi* żądają jeszcze przystawnienia 20. tysięcy kapot.

Wiadomość iż *Francuzi* w *Moguncyi* żądali powrocenia summ pupilarnych przeniesionych na prawy brzeg *Menu*, ogłoszona jest za fałszywą. To pewna, iż General *Augereau* w okolicach *Menu* żądał przystawnienia 4. tysięcy dębów i 2. tysięcy ideoł, na budowę okrętów francuskich.

Od granic *Austryackich* d. 1. Listopada.

Dnia wczorayszego wieczorem przybył do *Wiednia* goniec *Francuzki* z *Paryża*, zkąd wyjechał z dnia 22 na 23 p. m. w nocy. Natychmiast rozniósł się wieść, iż przywiozł przyjemną wiadomość o statecznym układzie między *Francją* z iedney, i *Anglią* z drugiej strony względem armistycium na morzu, nad którym pracowano od pierwszych dni *Września*. Lecz ponieważ minister *W. Brytanii* lord *Minto* nie jeszcze urzędowego w tej mierze nie ogłosił, zdaie się, iż należy poczekać na potwierdzenie tej wiadomości.

Na dniu wczorayszym wyszła wielka lista Generałów i Pułkowników wyniesionych na wyższe stopnie; między innemi *G. Collovrath*, któremu dana była komenda armii *Niemieckiej* po *G. Kray*, otrzymał stopień Generała *Artylleryi*. Wielu Generałów, którzy w miesiącu *Wrześniu* otrzymali dymisye z pensją przywołani są do służby, tak np: Generałowie *Kerpen* i *Lindenau*, którzy służyć mają w armii *Czeskiej* pod komendą *Arcy - Xiążęcia Karola*.

W niebytności *Hr. Cobenzl*, Ministrowie zagraniczni udawać się będą w interesach do ułożenia konferencyjnego do *Hr. Colloredo*.

Z *Rzymu* donoszą, iż *Pralat Spina* wezwany został od *Bonapartego* do *Paryża* dla umowienia się w interesie Duchownych we *Francyi*.

Zebrań armij insurekcyjney *Węgierskiej* pod *Oedenburg* nie zaraz przyjdzie do skutku, gdyż Cesarz odprawienie nad nią rewij do dalszego czasu odłożył.

Kommissya Cesarzka na której czele Hrabia *Lehrbach* została, ma postać Departamentu. Szef ma tytuł Prezydenta, a pod nim odprawiają służbę 4ch Konsyliarzów z rozmaitemi sekretarzami.

Hrabia *Cobenzl* ma zlecenie wystarania się o

przedłużenie rozeymu aż do miesiąca *lutego*. Uważano powolność Rządu *Francuzkiego* w tym, iż w paszporcie przyślanym dla pełnomocnika Cesarzkiego, nie było imię jego wzmiankowane, zostawiając do woli Rządowi wysłanie kogoby mu się spodobało.

Arcy - Xiążę Karol przyjąwszy dostojność najwyższego *Generalissimus* armiiw *Austryackich*, wymówił się od przyiechania do *Wiednia* tym, iż przytomność jego przy organizacji pospolitego ruszenia w *Czechach* jest jeszcze potrzebną.

Mowią iż wiele jeszcze innych Generałów wyjdzie ze służby z pensją, między niemi kładą Generała *artylleryi* Barona *Kray*, *F. M. L. Nauendorf*, *Ott*, *Elsnitz*, tudzież *G. M. Hadick*.

O Kongresie niektórych Mocarstw w *Kracowie*, nie więcej nie slychać.

z *Brünn* d. 1. Listopada.

Strata w zabitych, rannych, i jeńcach, którą *Basza Belgradzki* w rozmaitych potyczkach poniósł, podana jest za bardzo znaczną. Samych jeńców liczą do 600 Jakkolwiek *Basman Oglu* daie wielką handlowi opiekę, nie może jednak zapobiedz bezprawiom oddzielnych kommandow. Karawany idą z największą boiaźnią. Zdaie się, iż wbrew zwyczajom *Tureckim* wojenne utarczki w późną jesień posunięte zostaną, gdyż woyska *Tureckie* nie tylko cofnęły się do *Belgradu*, ale nawet ufortyfikowały się w *Borecs*, i rozciągają ztamtąd linią nad brzegami *Dunaju* i *Morawy*. Wszyscy chrześcianie nad brzegami tej ostatniej rzeki osiedli, wezwani są do uzbraiania się i maszerowania naprzeciw woysku *Basmana Oglu*. Zdaie się jednak, iż to jest tylko środek przezorności, gdyż w istocie lękają się ataku *Basmana Oglu*. Ten zaś dotąd miał zawsze za maxymę umacniać się i zabezpieczać. Niedawno rozkazał on swoim żołnierzom spać wiesz *Czernecz* naprzeciw *Nowey Orsowy* leżącej, za to, iż w niej woyska *Tureckie* przytaku dla siebie szukały. Cała wieś ze wszystkimi majątkami w perzynę obroconą została. Temu losowi podlegają wszyscy poddani *Tureccy* blisko teatru tych zamieszek mieszkający. Nie można zaś upatrzeć końca tych zamieszek, gdyż półowa woysk *Tureckich* tajemnie sprzyja zamiarom *Basmana Oglu*.

z *Puerto-Real* dnia 3. Października.

Choroby zarazliwe w *Kadix* zupełnie ustają, lecz pobliskie okolice doznają tej kłelki w wysokim stopniu. wszakże tu i w *Chiklana* panują tylko same gorączki. Tam gdzie najmocniej grassowały, płucie krwawo i wysypanie krost do nich się łączyło, przed zgonem chorey doznawał znaczney ulgi, którą z początku za znak uzdrowienia poczytywano.

D O D A T E K

DO

GAZETY KORRESPONDENTA

Z WARSZAWY DNIA 11. LISTOPADA ROKU 1800. we WTOREK.

z Paryża dnia 25. Października.

Depesza telegraficzna od Prefekta Departamentu Wyższego Renu przysłana, donosi, iż minister pełnomocny Austriacki przybył do Strazburga dnia wczorajszego o 3 godzinie po południu.

Monitor dalszejszy ogłasza co następuje: — Dnia 2 Brumaire (22 Października) o 1 godzinie zrana Hrabia de Cobenzl wyjechał z Strazburga do Lunewillu, gdzie miał stanąć o 2 godzinie po południu. Pełnomocnik Francuzki wyjechał dnia 2 (24) z Paryża także do Lunewillu.

G. Brune w depeszy swoiey pod dniem 27 Vendem (19 Października) uwiadomił rząd, iż na mocy Art. II. preliminarjow, i osobney konwencyi w Castiglione, uczynił odezwę do komendanta w Toskanii, ażeby rozbroił pospolite ruszenie: czego gdy niechciał uczynić, G. L. Dupont wszedł dnia 23 (15) do Florencyi, a Generał brygady dnia 24 (16) do Liworny. Cała Toskania jest już przez armią Francuzką zajęta. Rozbroiono i porzuszczano przeszło 25 tysięcy ludzi z pospolitego ruszenia. Dla zwyciężenia, ich wojska Francuskie niepotrzebowaly jak tylko dwie Floty. G. Sommariva, i korpus Austriaków, które się znajdowało w Toskanii, odeszło do Ankony. Wszystkie towary Angielskie znajdujące się w Toskanii, a mianowicie w Liwornie, zostały skonfiskowane na pożytek Rzeczypospolitey. Rozbrojenie tych burzycielow żadney nam nieprzyniosło straty. Wojska nasze największą zachowały karność. — (Artykuł urzędowy.)

Dupont Generał-Leutnant do Generała komendującego Brune — w główney kwaterze w Florencyi 23 Vendem (15 Października) roku 9 Rzeczypospolitey Francuskiej.

„Pośpieszam donieść ci Ob: Generale, iż wszedłem do Florencyi. Armia insurgentow Toskańskich około 25 tysięcy ludzi złożona, podług wyznania samychże Austriaków, jest zupełnie rozproszona. Nie zostaje mi jak ścigać uchodzące reszty, które się schroniły w rozmaite wąwozy gor Apenninjskich, i ukarać rozbojników z Arezzo. Są oni nazywuchwalili, i właśnie ci sami, którzy wazyli się napastować armią Republikańską w ostatney kampanii. W tym to mieście zjawili się owi sławni cud N. Panny, która dała znak do insurrekcyi przez wyrzucenie karabinu do Francuzow za pomocą Pana Windham i jednego z pierwszych sprawcow tego cudownego zdarzenia. Te omamienia nie byłyby dostateczne na zbrojenie motłochu wieśniaków, lecz użyto do tego lili. Główna kwatera insurgentow pod dowództwem G. Spanocchi znajdowała się w Barberino, skąd wczoraj została wygnana. Insurgenci będąc ze trzech miejsc zagrożeni, musieli się podzielić, a w boiażni opasania siebie, odłączyli od fortyfikacyow, które zaczęli osadzać artylleryą, i od najlepszych stanowisk. G. Sommariva w liście którego przylączęm kopią, uwiadomił mnie, iż wyjeżdża z Florencyi, i udać się do Ankony. G. Monnier pom-

knął się intro do Arezzo z brygadą G. St Cyr, G. Pino poydzie ku Prato i Pistoia, a G. Malher do Liworny. — Nie wiem, czy G. Clement wszedł do tego miasta. Spodziewam się, iż przez te urządzenia rozbrojenie wkrótce w całej Toskanii skutecznione będzie. Regencya przy swoim odieździe postanowiła rząd tymczasowy. G. Sommariva wyprosił kasy. — (podpisano) Dupont

Dupont G. L. komendant w Toskanii. — w Główney kwaterze w Florencyi d. 23. Vendem (15. Października) r. 9. R. F.)

Wyrok. — Art. I. Wszyscy Urzędnicy publiczni zostają teraz w obowiązku, odbywać się będą tymczasowo aż do dalszego urządzenia. — II. Wszyscy osoby za polityczne zdania więzione, natychmiast na wolność będą wypuszczonemi, a sekwestr na ich dobra włożony, zdyktym zostanie. Urzędnicy publiczni do których się ściągają ten rozkaz, będą w odpowiedzialności za wykonanie onego. — III. Podatki terazniejsze zostaną utrzymanymi do nowego rozporządzenia. — IV. Naywyższa zwierzchność, która jest ogólna i niekierownicza niniejszy wyrok, który we dwóch językach wydrukowsnym będzie.

(podpisano) Dupont.

Generał Brygady Clement komendant wojsk Francuzkich w Rzymiey Lukarjskiej i w mieście Liwornie do Ludu Toskańskiego. — w Główney kwaterze w Liwornie d. 24. Vendem (16. Października) roku 9. R. F.

Stosownie do danych mi rozkazow, idę do Liworny z kolumną w moiey komendzie będącą. Nie znając jak tylko prawa honoru, sprawiedliwości; uszanowanie należyte osobom, własnościom, obrządkom, zwyczajom, zdaniom politycznym i religii, przychodzę jako przyjaciel i Generał troskliwy o dobry porządek i karność. Zgodą panującą między Francuzkami i Cesarza Jmci wojskami, będzie zachowywana; silnie opre się każdemu, ktoby ją chciał nadwerdżyć. Ludu Toskański bądź spokojny o twoje siedliska, niech przybycie Francuzow nienabawia cie żadney boiażni. Niech osoby które się przez boiażń oddaliły, powroczą; przyrzekam im na mój honor pomoc i wsparcie. Zawczasem zapewniam, iż miasto Liworna używać będzie spokoyności, a porządek, iedność i karność jaką utrzymywać będą w wojsku, którym dowodzę; każą mi się spodziewać, iż mieszkańcy niemając się na co ukarać, z ukontentowaniem wszedł siebie widzieć będą Francuzow. Wojska liniowe Toskańskie zostaną pod zastłą wojsk Cesarzkich. Zbiegli mieszkańcy, którzy powroczą wraz z kolumną Francuzką, gdyby się mieli dopuścić najmniejszy przeciwko komukolwiek napadci, natychmiast będą aresztowani, przed sąd wojenny stawieni, i jako burzyciele spokoyności publiczney karani.

(Podpis: Clement.

Rapport Ministra Politycy do Konsulow w Paryżu i. Brumaire (23. Października.)

„Obywatele Konsulowie. Czuwające oko Politycy przestregalo was przed kilku miesiącami, iż garlika charla-

ków knowała jakieś szkodliwe zamyśły. Byli oni nasadzeni od nieprzyjaciół *Francji*. Wkrótce potem podane wam pisma wydziału *Angielskiego* pokazały wam dowód tych zbrodniczych zamiarów. Agenci tego wydziału aresztowani lub rozproszeni zostali. Rząd nie kazał dotąd sądzić sprawy wydziału *Angielskiego*, tę przewłokę nakazał interes krajowi. Tym czasem układał się nowy spis. Mniemano, iż gubić pierwszego Konsula, zgubić Rzpłtę, a przynajmniej wprawiać ją w zamieszanie. W teraźniejszym tylko przypadku nie wynalazła się jeszcze głowa która kierowała rękami zabójców. Policja zachwyciła prawdziwych winowajców, którzy przyznali się do swego występkę, lecz są to tylko agenci z pospolitego tłumu. Jak można wierzyć ażeby to zdarzenie miało być powiązane z znaczniejszą jaką przyczyną, zważając iż okropnego dopelnienie sfollowane było w pewnych *Europie* miastach. Atoli wystrzegać się będą wszelkich nierzetelnych i nieograniczonych oskarżeń; kochając tylko prawdę, chcąc jedynie samo rozpościerać światło, nie należy oskarżać iak tylko z dokładnością i przy dowodach. Do tego momentu sami tylko aresztowani są *Ceracchi*, *Demerville* i *Arona*. Dwaj pierwsi wyjawili cały ten spis; oskarżają *Aronę*, iż on mu przewodził i do niego namawiał. Radzę oddać do Trybunału kryminalnego Sekwany *Aronę*, *Ceracchi* i *Demerville*, i przestąpić tam wszystkie indagacje i dowody. Wzłytko ma swoje granice. Wspaniała dobroć ma także swoje; za tym wielkich dusz uczuciem, znayduie się sama słabość i nieprzezorność, tak iak za kresami natury znayduie się chaos. (podpisano) *Fouché*.

Odeftano do ministra sprawiedliwości, ażeby dopilnował skutecznienia Praw Rzpłtey względem osob wymienionych w raporcie ministra Policji, oraz względem ich podlegaczow i wspólników.

Pierwszy Konsul (podp.) *Bonaparte*.

Monitor ogłasza także Traktat zawieszenia broni zawarty z *Beiem Tunetajskim* 9 Fructidor r. 8 (27 Sierpnia) czyli d. 9 Xięzcy *Rebiel*.

Pierwszy Konsul mianował dziewięciu Radzcow Stanu do wymazywania z listy Emigrantow, to jest *OOb. Bôulay, Chaptal, Berlier, Emnery, Truguet, Fourcroy, Defermont, St Cyr, Thibaudcau*.—Minister policji mianował *OOb. Deperrey, Devilliers-du-Terrage, Duchazal, Maurice, Turgau starszego, Turgau młodszego, Viard, Fallet i Lejay*.

Wyrok Konsulow stosowny do oskarżonych za emigracyą jest ostatnim zwycięstwem odniesionym nad zdaniami rewolucynistami, i uroczytym nadgrodeniem niezszczęść dopelnianych przez ducha partyi od lat dziełci. Sprawil on wielkie wrażenie w *Paryżu*, gdzie uznano wszystkie wynikające z niego pożytki pod trzema słowkami: pokoiu, sprawiedliwości i własności. Z własności, tak czefto i długo w prokrypcjach wstrząsnioney, a która tylko na zasadach sprawiedliwości może być ugruntowana. Sprawiedliwości, przez zatarcie krwi ych śladow naszych bezprawioy, przez powrocenie oyczynie dzieci, która ją kochać nieprzeftawiały, przez rozroznienie ludzi przestępcyich od obłąkanych, przez przygotowanie drogi do pokoiu. Pokoiu, dla którego ten wyrok stawia iedną z znaczniejszych zawadę, która wynika z zawziętości domowoy, które on przytłumia, i gwałtownych gniewow, które uspokaja; z bojaźni zemsty, którą zaciera; a nade wszystko z nieftałości raczy, której pozory nazawsze nieprzyjaciółom naszymy wdziera.

Obywatele *Visconti* i *Rey* Deputowani *Rzymscy* do Kommissji posilkowey dla zbiegłych do *Francji* mieszkanców *Włoskich*, udali się dnia 17. Października do Ministra związkow zewnetrznych z oświadczeniem tak w swoiu, iako i swoich współziomkow imieniu, sprawiedliwy odrazy przeciwko zamachowi na osobę pier-

wszego Konsula. Upraszałi Ministra ażeby raczył przelożyć te ich uczucia pierwszemu Urzędnikowi *Rzpłtey*, i ko dowod ich szacunku i przywiązania do iego osoby, i wdzięczności dla *Francuskiego* Rządu. Minister przyjął z uprzejmością te oświadczenia i przyobiecał przelożyć je pierwszemu Konsulowi.

Moja ofstara na Oltarzu Oyczyzny. Takie jest małe iedno pismo poruczone dziwacznym wiatrom opinij, w którym *Ob. Bataillard* człowiek biegły w prawie, wyraził dla wszystkich krajow pożyteczne nauki. Znayduie się tam portret *Moyżesza oświeconego pochodnią teokracyi*; *Zoroastra*, który dał postyżec głos *Natury* w pośród ciemney i głębokiey nocy. *Konfucyusza*, który zalozył fundamenta *Oycowskiego* Rządu. *Minosa*, którego szczęśliwe docieczenia należą do władzy geniuszu. *Cyrusa*, którego prywatne i publiczne cnoty służyły zawsze iemu podobnym za wzory. Przyznaję, wyraża na końcu skromny Autor, iż moje ramki są nazbyt małe względem wielkości tych osób, lecz moje przedśwzięcie nie tak jest malować ludzi, iak ich dać poznać, kochać, i zalecić wszystkie Towarzyskie cnoty za pomocą nauk, przykładow i sławy. Miło mi jest spodziewać się, iż krytyka będzie dla mnie pobłażającą, i że nawet przez swoje mądre rady, dostarczy mi sposobow stania się użyteczniejszym dla moich współziomkow.—Człowiek który tak otwarcie prosi o rady, godzien jest one odebrać, a może i obeysć się bez nich. Jakie jest podobieństwo między krytykami którzy rozbierają, a częfto i przekształcają płody rozumu, i Pisarzem który to tylko kryśli, co mu serce poddaie?

Wypis z listu *Ob. Conté* członka Kommissji kunsztow przy armii *Egipskiej*, pisanego do Konserwatorium kunsztow i rzemioft.

„Kommissja nauk i kunsztow odprawiła podróż do wyższego *Egiptu*, gdzie zebrała to wszystko, co tylko tam intereffującego znaleźć się może. Zrobiła piękne rysunki dawnych monumentow, które odbierzeć w *Paryżu*. Byłem u piramidow pod *Zizeh* i *Saccahoua*; wstępowałem na wszystkie, byłem wewnątrz wielkicy piramidy, i wszystkie rozmiarzyłem. Rozmiar moy podał mi cafey wysokości 427. stop, a podług rozmiaru *Astronomow*, znalazło się tylko 425. lecz ta mała różnica pochodzi może z nieiednakowego punktu, od któregośmy zaczęli. Oglądałem także groty *Mumiow* w *Saccahoua*; Są to stare podziemne lochy, w których spoczywają ciała dawnych *Egipcyanow*, albo raczy spokojność ich jest codziennie poruszana przez naszą i *Arabow* ciekawość. Znaleźliśmy także obwód miasta *Memfis*, i odrysowałem iego widok. &c. “

z Strazburga dnia 25. Października.

Margrabia *Luchefini* Posel nadzwyczajny Króla Jmci Pruskiego przybył tu tego poranku i wyłaził do Czerwonego Domu. Po południu w dalszą do Paryża puścił się drogę.

Dnia 28. Października.

Lift z *Lunewillu* pod dniem 25. zawiera w sobie co następuje:

„Hrabia *de Cobenzl* przybył tu dnia wczorajszego o 4 godzinie wieczorem. Witany był przy odgłosie armat od Prezydenta i wyższego sztabu. Wszelkie okręgi, przez które przejeżdżał z radością go przyjmowały. Odeśłał daną sobie sraz honorową. Podług wyroku Konsulów względem oddawania honorów ministrom Pełnomocnym, General *Clarke* rozkazał, ażeby przy wieżdzie i wieżdzie każdego Ministra dano 19 wystrzałów z armat, i że korpus wojskowych oddawać im będzie wizyty. Oczekujemy tu z *Mez* na sto ludzi artylleryi Pieszy i jednego oddziału lekkiej artylleryi. Żaden podróżny wojskowy, żaden inżynier wojenny, i żadne oddziały konspiracyjnych na *Lunewille* drogi swojej obracać nie będą mogli. Jutro spodziewany tu jest pełnomocnik Francuski Obywatel *Jozef Bonaparte*.

Inny lift z *Lunewillu* pod dniem 26. donosi, iż Hr: *de Cobenzl* wyjechał dnia 25. o godzinie 9. wieczorem do Paryża.

z Ulm dnia 22. Października.

Na dniu wczorajszym burzenie forticy tutejszej nagle ustało, a w rekwiży wzięci robotnicy na dalszy czas są zamknięci. Ministery także z robotą swoją wstrzymali się. Nikt teraz na wały miasta wchodzić nie może. Prawdziwa przyczyna wstrzymania tego jest nie wiadoma. Mówią o 4 miesięcznym zawieszeniu broni.

z Ratyzbony 24. Października.

Lubo czas zawieszenia broni już od czterech dni upłynął, atoli nie jeszcze niepokazuje rychłego rozpoczęcia kroków nieprzyjacielskich. General *Moreau* wkrótce tu jest spodziewany z Paryża.

Kompanie saperów Francuskich, które się tu znajdowały, wyłazy do *Ingolstadu*. Jest mniemanie, iż użyte będą do zbурzenia tej twierdzy.

z Stutgardu dnia 25. Października.

Donoszą z *Gratz* pod dniem 16., iż General *Colli* który tam został w niewoli, odebrał wolność powrotu do Francji, i że już dnia 15 wyjechał stamtąd.

z Rzeszy dnia 28. Października.

Zawieszenie broni w Niemczech nie jest wprawdzie wypowiedziane, lecz w przedłużeniu onego nie ma pewnego oznaczonego czasu, gdyż GG. Francuzcy w nieprzytomności G. *Moreau*, nie mogli stanowić względem tego pomimo uczynionej propozycji Hr: *de Cobenzl*. Nie wątpią jednak, iż *Cobenzl* ulkuteczni rzecz tę w *Lunewillu*.

Fortyfikacye *Ulm* podług wyznania samych Francuzów były dziełem wyborym i kosztowały kilka millionów.

Wyławiony na przyjemnym wzgorku pod *Leuburg* nad *Dunajem* monument dla sławnego *Latour d'Auvergne* otoczony topolami, ma z jednej strony napis następujący: *Pamięć Latour d'Auvergne pierwszego Grenadyera Francuskiego poległego na dniu 8 Mesidora roku 8. rachuby republikańskiej (27 Czerwca 1800.)* Na drugiej stronie ten sam napis z odmianą imienia szefa brygady *Forty*, który przy boku *Latoura* zginął i przy nim jest pogrzebiony. Na dniu 21 Sierpnia ciału zaprowadzone było do tego monumentu w asyflencyi proboszcza miejscowego i wszrod żałobney muzyki. Przy monumentcie odprawiła się ciero-

nia kościelna, przymotni widze zapatrywali się z zbudowaniem na Ikromne w ciągu 100 zachowanie się żołnierzy *Francuskich*. Po skończonej ceremonii komendant czytał treść życia bohatera, a czytanie zakończył okrzykiem *Niech żyje Rzplta* powtarzanym przez wszystkich przytomnych. Dnia 5. t. m. G. *Moreau* w towarzystwie 6 generalów odwiedzał ten monument swojego pierwszego grenadyera.

Hrabowie *Erbach* w *Odenwalde* zapłacili do kasy G. *Moreau* 150 tysięcy liwrow kontrybucyi.

Ludwik Bonaparte witany był w *Frankfurcie* przez deputacyą miasta, wspomnienie miasta zapłaciło już kontrybucyą do 750 tysięcy liwrow zmniejszoną.

Mówią, iż Hr: *Cobenzl* uczynił mocne przełożenia Generalowi *Dessfoll* względem burzenia fortyfikacyow *Ingolstadu* i *Ulm*.

Z Hr: *Cobenzl* znajduje się sekretarz legacyi *Hops*, który z nim był dawniej w *Campo-Formio* i *Rastad*, a który od miasta *Ulm* otrzymał dyploma na mieyskie.

z Medyolanu dnia 18. Października.

Przed kilku dniami przybył tu jeden General *Austryacki*, i odprawił długą z Generalem *Buue* konferencyą. — Zapewniała, iż armia *Włoska* składa się teraz z 120. tysięcy ludzi, rachując w to *Cisalpinow* i *Piemontczykow*.

Dwor *Parmeński* mianował Adwokata *Bolla* do znajdowania się na kongresie *Lunewilskim*. Mówią iż Rząd nasz mianować będzie na tenże kongres Ob. *Aldini*.

Opisanie Fizyczne Nowolubowniańskiej Mineralney solno-kwaśkowatej żelazney wody.

Ta sławna z dzielności swojej woda celuje swą własnością nerwy wzmacniającą wżyskie dotąd znane wody mineralne. Dziwne oney skutki na tyśiącach osob doświadczone ściągają uwagę najwyższego Rządu. Zesłał on na mieysce Komisary Nadworną, pod której dozorem JP. Paweł Kitabel Professor Chymii, procederem chemicznym tę rozebrał wodę, i wypadło z uczynionej analizy czyli próby chemiczney, że Nowolubowniańska Mineralna solno-kwaśkowata żelazna woda, co do swych istotnych części, Pirmontską, Spaską, Zelterką i Bardejowską przechodzi wody, ponieważ zawiera w sobie oprócz bardzo dzielney własności, co do 100 i 150, zwyczajną ilość gazu, czyli kwasu powietrznego, w którym się wiele części żelaznych w sposób najdelikatniejszy rozpuściło. Wiadomo zaś, że żelazo jest najsławniejszym źródkiem nerwy umacniającym, a mianowicie, kiedy tak delikatnie i w takiej ilości w kwasie powietrznym jest rozpuszczone, iako się to w Nowolubowniańskiej Mineralney żelazney wodzie okazuje. Lecz ona swych żelaznych części własnością osłabiają nerwów rozdrażliwość, skłonność do wiatrow, i inne tym podobne przykrości; naprawia sławność, natęga zwolnione ciała włókna, i nadaie przeto wżyskim ciałom działaniem więcej siły i dzielności. Krwi daje wyższy czerwoności kolor, i więcej ognistości; cyrkulacyą w doskonałym utrzymuje stanie. Powiększa przeto naturalne w ciele ciepło, a następnie w Panieńskich chotobach, (*paltes couleurs*) białych upławach, osłabieniach części rodzących, w wyniszczeniach suchotnych i w słabościach z zwątlonych nerwów pochodzących, dziwnie skuteczną się staje. Nadzwyczajnie także powiększa apetyt do jedzenia. Dla mnogości gazu czyli kwasu powietrznego, który istotę mineralney kwaśkowatej wody stanowi, taż woda działając silnie na błonkach żołądka bez obciążenia, nie długo w nim zostanie, ale niebawem do kanału kiszek przechodzi, gdzie równie krodko zostając, z krwią się łączy. Drażnieniem sobie właściwym działa na mózgu i nerwach, natęga ich siłę sprężystą, i nieiako czmer miły robi w głowie. Podnieć swą drażniącą ożywia bieg krwi, sprawnie odłączenie soków, i wyprożnienie wytrawionych części, a to szczególnie przez nieznośne wyparowanie, i prync. Procz tego kwasek 100 łągodni naprawia w żołądku ofiarę sławowatość, a we krwi cząstki początek zgnilizny w sobie już mające. Wice ta mineralna kwaśkowata woda za pośrednictwem kwasu powietrznego, którego się wiele w wolnym 100 stanie znajduje, szumi, prędko działa, mózgu, i nerwy

zmacnia, zgniliznie przeciwna, i bardzo urynę pędzi. Za pomocą części folnych w niej będących jest rozsolwająca, działa folnie na lipkie gnijące soki, i zapchane otwierają kanały. Przeto w razie zapchanych naczyń i wgnętności, jest wybornym rozsolwającym i otwierającym lekarstwem, którego w wielu chorobach z obstrukcy pochodzących, dla zadziwiających jego skutków dosyć zalecić nie można. Części ziemne alkaliczne, których mniej, niż inne wody mineralne w sobie zawiera, mało co obciążają żołądek, a przeto kwasy w nim będąco wytrawia, i wciąga w siebie.

Ta folno żelazna mineralna woda ma smak bardzo przyjemny kwałkowany, tak dalece, że osoby nayobrzydlwsze bez wstęgu, owszem z ukontentowaniem pić ją mogą.

Nie sprawnie żadney niepokojności, ani znieć, ani kurczow, ale łagodnie rozwalna żołądek chorego, i bez najmniejszego uczucia nie przyjemnego. Wyproźnia kiszkę z wszelkich w nich zakupionych nieczystości; wyprowadza części krwi zepsute, szczególnie przez poty i urynę; i nie tylko wypęda soki nadspure, ale ię nawet w naydrobniejszych naprawia naczyń. Przeto też nie można żadnego wynaleś lekarstwa, które by zdołało lipkie i niepłynne soki tak rozpuścić, ośre i łone humory tak rozrzedzić, a przeto wkorzenionym obstrukcyom, w naydelikatniejszych ciałach naczyń, tak skutecznie zapobiedz, jak pomieniona woda mineralna. Za pomocą dzielnych części istotę ię składających, zakrzepia znakomicie ły żywotne, zmacnia całe nerwow sytema i truje w wgnętnościach swą własnością żelazną różnego gatunku glisty. Rozwalna zatwardzenie folca, uśmierza gorączkę żołądka, i womity. Unosi zgniliznę, leczysz szkorbut i wewnętrzne igrzyska ę. Polepsza nadprzyrodzoną złą cę ciała. Pędzi naturalne krwi pływienie. Jest przeto bardzo skuteczna na hemoroidy blisko nadchodzące, i zprowadza niebezpieczne niewiaś czyszczenie, a mianowicie w razie, gdzie ę już do tego przysposabia natura, z dobrym skutkiem używana być może.

Tey mineralney folno-żelazney wody wewnątrznie używać można, nie tylko w celu oddalenia chorób, ale też uleczenia onych. W pierwszym stolunku bardzo skuteczna dla osob. 1mo. Co nado oyle, i słakowate mają ciało. 2do. Dla tych, u których naczyńa sławności imieczne napełnione są lipkim szlamem, i dla tych przyczyn wgnętności lub iakie inne ciała swego naczyńa zapchane mają; lub co częśto lipkich i ślegmitych pożywiają potraw, a przy tym wiele ędzą, i spią długo; dla tych także co w ędzeniu lub picu ętkuia, czego szkodliwe bo ęle sławione reszki w żołądku lub kiszkać zółtawć zwykły; które to wody ta woda poprawia, i z ciałą wyprowadza powoli folcem i uryną. 3tio. Szczegolnie pomocna na zatwardzenia folca, które nawet osoby przy czerstwym zdrowiu cierpić częśtokroć. 4to. Osobom, co częśtym trótkom i umartwieniom ę wyławione. 5to. Nakoniec, dla tych, co przez ciągłe myśli natęzenie i przez nieporządne rozkoszy cielesnych używanie ciał swę obśabiają.

W drugim względy z naypomysłniejszym skutkiem, iako o tym niezliczone przykłady i codzienne przekonywają doświadczenia, pomienionej mineralney folno-żelazney kwałkowatej wody w następujących chorobach używać można. Jako to: na głowy bołenie, migrenę, słabości oczu, głuchotę, ękam w uszach. Uśtia po używaniu tey wody zadawnione kataru, kaszle od zaszlamowanego żołądka pochodzące, dychawice, ciężkie oddychanie z zapchania organ hemoroidy, a szczególnie białe opławy. Leczy wszystkie choroby, iako wielokrotne dowodzi doświadczenie, co od wspólnego nadwężenia nerwow pochodzić zwykły; iako to: choroby nerwowe, zawrot głowy, kurczę, niepokojność, bicie serca gwałtowne, konwulsy, niemoc paraliżowa, hypokondrya, maciczne choroby, i melancholia; nayszczegolniej zaś na hemoroidy jest skuteczna. Rozpęda ona zastawioną krew w niższych kanałach, i w ruch znowu wprawia, albo pływienie uskutecznia hemoroid. Służy na wszystkie od ośrości humorow pochodzące choroby; iako to: na krosty, kaszel, duszność, i ępazmy kurczowe, ponieważ wszelkie ze krwi wyprowadza nieczystości, a oraz ęle sławności powiększa. Nayosobliwiej skuteczna w chorobach od *Atheni* czyli słabości składu ciała pochodzących, po wyczerpaney onego drażliwości; a przeto też prawie każda męzka i żeńska leczy w częściach płodnych niedolećność, iako też nadwężenie panicy i uporczywe Rymy. Rownie jest dzielna w wielu wadach żołądka, mianowicie na zaszlamowanie, pełność, brak apetytu, obrzydzenie do pokarmow, womity, krztuszenie, odbijania, kurcz żołądkowy, kwas zbyteczny, zgagę, i watry. Skuteczna także na gruczoly, zapchanie watroby, i śledziony.

Taż mineralna folno-żelazna woda dziwnie na szkorbut jest pomocna, iako o tym niezliczone przeświadcza doświadczenie; przeto i, iako lekarstwo Antiskorbutyczne szczególnie zalecić można. Rozpęda obstrukcy w watrobie, czyli guzy febryczne, które ę tamże po ęle leczonych febrach trzęsących zwykły robić; a przeto uprzedzają ę nayszkodniejszy wodne puchliny. Działa nayskuteczniej na nerkach, wypędza z kanałow urynowych ęlam lipki, piasek i kamyczki.

Taż woda uważana iako środek umacniający, *nervino tonicum* i kupienie ę wszelkich nieczystości rozpędzający, na białe opławy jest arcy skuteczna, a mianowicie, gdy ężąd nastąpiła nieplodność; przeto też nadwężniko leczysz niezawodnie poniewolne nocne polucye, czyli wypływ nalenia w pici oboiey. Pomaga na darcie w kościach, łuche bole i podagra, iako i Angielskie choroby dziecięne; — Po zgnyłych gorączkach z korzyścią używana być może, iako dostateczna kuracya, i zabieży ę przez nią skłonności do chorób zgnyłych, ężoćiwych i nerwowych. Picie tey mineralney folno-żelazney wody, iako mającey dzielną ęle zmacniającą, i zafalającą nie można nado zalecić osobom zwalnym przez gzybek uciesie młodoży, lub niezczęste do Onanii czyli samo-gwałtu przyzwyczajenie; Co tak wyniłowić zwykło, iż te niezczęstliwe ofiary do cienia tylko ężoćiwka ę podobne. Z rownym ę używa pożytkiem po uleczoney chorobach wenerycznych dla zakrzepienia znowu władz żywotnych przez nie osłabionych.

Ta woda utrzymuje ę w gąłkach należących zamkniętych lat kilka bez naymniejszey odmiany i ępłucia ę, iako wielokrotne nauczyło doświadczenie; gdy ęle w piwnicy obfypnia piaskiem, a ten ę częśto świeżę pokropi wodą.

Tę mineralną *Novolubowiańska* wodę pić można na zimno lub nieco zagraną, z mlekiem, serwatką, z cukrem mlecznym, (*saccharum lactis*) i z różnymi syropami i sokami z ęż wyciśnionymi. Zmielzana z ordynaryjnym kwałkowatym, iako też wytrawionym winem, bardzo jest przyjemną do picia. Kiedy ta woda z gory ęle leie do ężłanki, gdzie jest wino, przez rozwiązający ę gaz powietrzny robi perelki, tego mofnie, i ężumi, iako wino Szampańskie. Tem ę skutek powiększy i powtarzać można, kiedy ęle ta mieszlanina małą ęprzyską wciąga i wytryfka, lub ęle ręką mocno w ężłankę uderzy, albo też zakniętą wtrząśa, lub ężorką chleba zamielza. Gdy ęle z wapnitem lub ciępkim winem zmieszla, wartychmiast ężernienie. Także wyprożnienia przez folc nabieraia od tey ężelazney częśtkami napełnionej wody, czarnego koloru, kiedy ęle w dostateczney piie ilości.

Obfoby zdrowe mogą ić pić obficie w każdej roku porze, w każdej dnia godzinie, nawet u stołu bądź samą, bądź z winem, gdyż ta woda umysł dziwnie rozswelae. Chorowite obfoby powinny tę mineralną wodę z większą piie ostrożnością; z naysłayszym pożytkiem piie ęle zrana po ężłankę co kwadrans, aż poki ęle przyzwzoita iey wielość nie wypie. Zaczyna ęle od małej leczy ężłankę, powiększając ię co dzień dwiema lub trzema szłankami. Jeżeliby komu na czezo ta woda nie służyła, więc można ężłankę kawy, czekolady, lub do czego kto przyzwyczaiony, wprzod wypić, albo też też wodę przylawszy, do niey mleka, lub klarowney serwatki, pić z wielką dla zdrowia korzyścią.

Dyeta przy używaniu oney powinna być umiarkowana, przy rozrywce przyjemney, i lekkiey agitacy, strzegąc ęle wszelkich namiętności, iedząc na kółkacy mało, i potrawy łatwe do strawienia, i ęładąc ęle spać zawczasu.

Tey wody bez żadnego fałszu skrzyniami po 15 20 i 30 gąłkierow należące zamkniętey dostać można przez całe lato, tylko u Karola Kroczkiewicza Medycyny Doktora w *Lubowni* w wyższych Węgrach, w Staroświe *Spishim*, gdzie blisko Lubowni, *Novolubowiańska* mineralna folno-żelazna kwałkowata woda z ężródła z Okry ężelazney obficie wytryfkue, a która dla swey własności dziwnie zmacniającey zaczyna od mielciaka Maja, aż do Października od mnoftwa ośob tam ęle ężiedających skuteczenie ię używana; gdzie, także naysłaysze do kąpieli są przygotowania i wandy.

W Warszawie dostać iey można u JP. And: *Monfreville* na Podwale Nro 486 mieszkającego, i gdzie ęle bliższych ężegulow dowiedzieć można.

Gąłkier z złotych Polskich 4.

Kupcy Zagraniczni, którzyby sobie ężyczyli mieć ęlad tey wody, ężechą ęle udać profo do pomienionego Doktora Kroczkiewicza i ęliły adresować przez Leutichowia Lewocza, w Węgrzech albo też do składu iego Warszawskiego.

Robią ęle rownie składy tey wody mineralney w Krakowie, i we Lwowie.